

Briuselis, 2021 m. lapkričio 30 d.
(OR. en)

14431/21

SPORT 84
JEUN 146
SAN 711
SOC 703
EDUC 396

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Delegacijoms
Ankstesnio dokumento Nr.:	13713/21
Dalykas:	Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados dėl fizinio aktyvumo visą gyvenimą

Delegacijoms priede pateikiamos Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados dėl fizinio aktyvumo visą gyvenimą, kurias Taryba (švietimas, jaunimas, kultūra ir sportas) patvirtino 2021 m. lapkričio 29–30 d. posėdyje.

Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų išvados dėl fizinio aktyvumo visą gyvenimą

TARYBA IR TARYBOJE POSĖDŽIAVĘ VALSTYBIŲ NARIŲ VYRIAUSYBIŲ ATSTOVAI,
PRIMINDAMI, KAD

1. 2013 m. lapkričio 26 d. Tarybos rekomendacijoje dėl sveikatinamojo fizinio aktyvumo (HEPA) skatinimo įvairiuose sektoriuose rekomenduojama, *inter alia*, kad valstybės narės „plėtodamos tarpsektorinį požiūrį, aprėpiantį sporto, sveikatos, švietimo, aplinkos ir transporto sritis [...] ir kitus susijusius sektorius, bei atsižvelgdamos į nacionalinius ypatumus siektų veiksmingos sveikatinamojo fizinio aktyvumo politikos“.
2. 2015 m. gruodžio 15 d. Tarybos išvadose dėl vaikų judėjimo įgūdžių, fizinės ir sportinės veiklos propagavimo valstybės narės raginamos „apsvarstyti galimybę įgyvendinti tarpsektorinę, be kita ko, švietimo, jaunimo ir sveikatos sektorių politiką, kad būtų propaguojama fizinė veikla ir judėjimo įgūdžiai ankstyvoje vaikystėje“.
3. 2020 m. birželio 29 d. Tarybos išvadose dėl COVID-19 pandemijos poveikio ir sporto sektoriaus gaivinimo valstybės narės raginamos „skatinti tarpsektorinį bendradarbiavimą ir konsultacijas sportui svarbiose srityse visais lygmenimis, be kita ko, su sporto sąjūdžiu, su sportu susijusios ekonominės veiklos sektoriumi ir kitais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais“.
4. 2020 m. gruodžio 4 d. Tarybos išvadose dėl tarpsektorinio bendradarbiavimo sporto ir fizinio aktyvumo visuomenėje labai skatinimo pabrėžiama, kad „tarpsektorinis bendradarbiavimas gali atlikti svarbų vaidmenį kuriant arba optimizuojant aktyviai ir sveikai gyvensenai palankias sąlygas“.
5. 2021–2024 m. Europos Sąjungos darbo plane sporto srityje pripažįstama, kad fizinio aktyvumo skatinimas yra viena iš pagrindinių prioritetinės srities „Dalyvavimo sporte ir sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimas“ temų.

PRIPAŽINDAMI, KAD

6. Dėl fizinio neaktyvumo kyla didelių sveikatos problemų šiuolaikinėje gyvensenoje. Pasaulio sveikatos organizacija (PSO) fizinį neaktyvumą priskyrė prie pagrindinių mirtingumo rizikos veiksnių¹. COVID-19 pandemija dar labiau išryškino fizinio neaktyvumo keliamą riziką sveikatai.
7. Europoje smarkiai didėja ir taip pastebimos visų gyventojų, ypač jaunimo, fizinio neaktyvumo tendencijos. Europos politika skatina valstybes nares propaguoti ir stebėti fizinį aktyvumą, tačiau įgyvendinimas turėtų būti toliau stiprinamas².
8. Kituose Europos ir tarptautiniuose dokumentuose³ taip pat nustatyta, kad labai svarbu stebėti fizinio aktyvumo lygį laikantis holistinio požiūrio į HEPA. Vykdam tinkamos fizinės būklės stebėseną laikantis Bendrojo duomenų apsaugos reglamento⁴ galima gauti patikimų įrodymais pagrįstų rezultatų, susijusių su fiziniu aktyvumu, taip pat atkreipti dėmesį į bet kokią elgseną, keliančią galimą pavojų sveikatai.

¹ Pasaulio sveikatos organizacija (2020 m.). PPO gairės dėl fizinio aktyvumo ir nejudrios gyvensenos.

² Komisijos ataskaita dėl Tarybos rekomendacijos dėl sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimo įvairiuose sektoriuose įgyvendinimo, COM/2019/565 final.

³ Pavyzdžiui, Pasaulio sveikatos organizacijos „PSO Europos regiono 2016–2025 m. fizinio aktyvumo strategija“, „2014–2020 m. ES kovos su vaikų nutukimu veiksmų planas“ ir „2018–2030 m. visuotinis fizinio aktyvumo veiksmų planas“ (Pasaulio sveikatos organizacija, 2018 m.).

⁴ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendras duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1).

PRIPAŽINDAMI, KAD

9. Fizinis aktyvumas yra vienas iš svarbiausių ir veiksmingiausių veiksnių užtikrinant fizinę ir psichinę sveikatą visą gyvenimą. Jis taip pat daro teigiamą poveikį tam tikrų sveikatos sutrikimų ir ligų, pvz. širdies ir kraujagyslių ligų, II tipo diabeto ir t. t., prevencijai.
10. Taikant tinkamos fizinės būklės stebėsenos sistemas galima įvertinti fizinio neaktyvumo problemos mastą ir visų sričių politikos, veiksmų planų ar iniciatyvų, priimtų vietos, nacionaliniu ar ES lygmeniu, veiksmingumą.
11. Fizinio aktyvumo visą gyvenimą koncepcija turėtų būti grindžiama reguliariu fiziniu aktyvumu visą gyvenimą, kuris gali būti paremtas įrodymais grindžiama tinkamos fizinės būklės stebėseną visą gyvenimą, kad kiekvieno asmens sveikata būtų rūpinamasi visą gyvenimą.

PABRĖŽDAMI, KAD

12. Reguliarus ir pakankamas⁵ fizinis aktyvumas yra svarbus sveikam vaikų ir paauglių vystymuisi tiek fiziškai, tiek jų psichinių ir socialinių gebėjimų atžvilgiu.
13. Aktyvios ir sveikos suaugusiųjų gyvensenos kontekste reguliarus fizinis aktyvumas yra ypač svarbus, net jei asmuo pradeda sportuoti tik suaugęs. Be to, reguliarus fizinis aktyvumas yra svarbus veiksnys užkertant kelią darbo našumo lygio mažėjimui. Atsižvelgiant į tai, kad trečdalį savo gyvenimo suaugusieji praleidžia darbe, darbo aplinka yra labai svarbi skatinant darbuotojų fizinį aktyvumą.

⁵ Pasaulio sveikatos organizacija (2020 m.). PPO gairės dėl fizinio aktyvumo ir nejudrios gyvensenos.

14. Nepalankioje padėtyje esančių grupių⁶ fizinis aktyvumas visose amžiaus grupėse dažnai yra nepakankamas dėl mažesnių galimybių ir ribotos prieigos, todėl joms kyla didesnė rizika susirgti tam tikromis ligomis. Šioms tikslinėms grupėms turėtų būti suteikti lygias galimybes, kad jos galėtų dalyvauti specialiai pritaikytoje reguliarioje fizinėje veikloje ir sporto programose.
15. Remiantis fizinio aktyvumo visą gyvenimą koncepcija, ilgalaikis poveikis turėtų būti fiziškai aktyvesni Europos piliečiai, siekiant gerinti fizinę ir psichinę sveikatą ir sumažinti spaudimą mūsų sveikatos sistemoms bei su sveikata susijusias išlaidas⁷. Kai įmanoma, turėtų būti koordinuojamos politikos darbotvarkės ir skatinamas tarpsektorinis bendradarbiavimas, kad būtų pasiekta kuo geresnių rezultatų.

ATSIŽVELGDAMI Į TAI, KAD

16. *Sveika gyvensena*. Daugelyje šalių visuomenės sveikatos ir sporto politika visų pirma siekiama skatinti savo piliečius rinktis aktyvią ir sveiką gyvenseną visą gyvenimą ir užsiimti fizine veikla bei sportu⁸. Keliomis Europos projektų iniciatyvomis taip pat siekiama įtvirtinti fizinį aktyvumą sveikatos priežiūros mokymo programoje, kad būtų užtikrintas geresnis konsultavimas ir parama fiziniam aktyvumui klinikinėje aplinkoje⁹.

⁶ Europos lyčių lygybės instituto (EIGE) pateikta apibrėžtis: „Asmenų grupės, kurioms kyla didesnė skurdo, socialinės atskirties, diskriminacijos ir smurto rizika nei plačiajai visuomenei, įskaitant etnines mažumas, migrantus, negalią turinčius asmenis, izoliuotus vyresnio amžiaus žmones ir vaikus, bet neapsiribojant šiomis grupėmis“.

⁷ Tarptautinė sporto ir kultūros asociacija (ISCA). „Fizinio neaktyvumo ekonominė kaina Europoje. ISCA / Cebr ataskaita“, 2015 m. birželio mėn.

⁸ Pavyzdžiui, ES lygmeniu Europos Komisija pradėjo iniciatyvą „HealthyLifestyle4All“; tai yra dvejų metų kampanija, kuria siekiama sportą ir aktyvią gyvenseną susieti su sveikatos, maisto ir kitomis politikos sritimis. 2017 m. pradėta Tartu raginimo rinktis sveiką gyvenseną iniciatyva.

⁹ Pasaulio sveikatos organizacija (2018 m.). Fizinio aktyvumo skatinimas sveikatos sektoriuje.

17. *Stebėsena*. Kai kurios šalys stebi savo gyventojų tinkamos fizinės būklės pokyčius ir taip pat gali teikti grįžtamąją informaciją kiekvienam asmeniui savanorišku pagrindu apie jų fizinės būklės lygio raidą. Kai kurios šalys yra įdiegusios sistemas, kurias naudojant galima kasmet stebėti ir vertinti moksleivių ir jaunimo fizinį pajėgumą¹⁰.
18. *Tarpsektorinis bendradarbiavimas*. Fizinio aktyvumo skatinimo ir stebėsenos klausimai turėtų būti sprendžiami tarpsektoriniu būdu, laikantis Bendrojo duomenų apsaugos reglamento. Skatinant fizinį aktyvumą ir vykdant tinkamos fizinės būklės stebėseną, svarbus vaidmuo tenka ne tik su sportu susijusioms institucijoms, bet ir institucijoms, susijusioms su visuomenės sveikata, infrastruktūra, švietimu ir mokymu, darbo aplinka, jaunimu ir t. t. Todėl į šią veiklą turėtų būti įtraukta visa vyriausybė, pilietinė visuomenė, sporto klubai, vietos bendruomenės ir t. t.
19. *Elgsenos pokyčiai* yra susiję su ilgalaikiu vystymusi ir fizinio aktyvumo gairių¹¹, kuriomis raginama į kasdienį gyvenimą integruoti pakankamą fizinį aktyvumą, laikymusi. Tai reiškia, kad politika taip pat turėtų būti įgyvendinama integruotu būdu ir joje dėmesys turėtų būti sutelkiamas į skirtingus dienos laikus ir skirtingas kasdienio gyvenimo aplinkybes.
20. *Žiniasklaida*. Žiniasklaida gali atlikti tam tikrą vaidmenį skatinant socialinę atsakomybę, sporto veiklą ir kampanijas, kuriomis siekiama didinti informuotumą apie fizinio aktyvumo naudą ir mažinti neaktyvumą.
21. *Europos iniciatyvos ir projektai*. Įvairiais Europos projektais ir iniciatyvomis prisidedama prie politikos, kuria siekiama skatinti sveiką gyvenseną, plėtojimo ir tinkamos fizinės būklės stebėsenos sistemų kūrimo, kad būtų galima gauti palyginamus, pagrįstus ir patikimus duomenis visose ES valstybėse narėse. Tai gali padėti politikos formuotojams sudaryti sąlygas fiziniam aktyvumui ir užtikrinti didesnę poveikį sveikatai.

¹⁰ Pavyzdžiui, Kipras (turėtų įdiegti netrukus), Lietuva, Nyderlandai, Portugalija, Slovėnija, Suomija, Vengrija ir kt.

¹¹ Pasaulio sveikatos organizacija (2018 m.). „2018-2030 m. visuotinis fizinio aktyvumo veiksmų planas. Aktyvesni žmonės siekiant sveikesnio pasaulio.“

PRAŠO VALSTYBIŲ NARIŲ, LAIKANTIS SUBSIDIARUMO PRINCIPO IR ATITINKAMAI
LYGMENIMIS,

22. Toliau skatinti ir remti gyventojų, įskaitant nepalankioje padėtyje esančias grupes, fizinį aktyvumą visą gyvenimą, daugiausia dėmesio skiriant fizinio neaktyvumo mažinimui, dalijantis geriausios praktikos pavyzdžiais, pavyzdžiui, naudojantis mobiliosiomis ir belaidėmis technologijomis, taip pat žiniasklaida ir kitais ryšių kanalais.
23. Remti iniciatyvas ir kampanijas nacionaliniu, regionų ir (arba) vietos lygmenimis, kuriomis skatinamas fizinis aktyvumas, stebėsenos sistemų kūrimas ir visų dalyvavimas sporto veikloje, pavyzdžiui, Europos sporto savaitę, iniciatyvą „HealthyLifestyle4All“ (Sveika gyvensena visiems), „Eurobarometro“ apklausas sporto ir fizinio aktyvumo klausimais, Europos sveikatos tyrimų apklausos būdu „Fizinio aktyvumo klausimynas“ (EHIS-PAQ) ir t. t.
24. Kai tinkama ir laikantis Bendrojo duomenų apsaugos reglamento, sukurti ir propaguoti įrodymais pagrįstas nacionalines, regionines ir (arba) vietines tinkamos fizinės būklės stebėsenos sistemas, kuriomis gyventojai būtų motyvuojami praktikuoti fizinį aktyvumą visą gyvenimą teikiant tinkamus asmeninius grįžtamosios informacijos pranešimus ir registruojant fizinės būklės pokyčius savanorišku pagrindu, taip pat teikti politikos formavimo požiūriu vertingą informaciją¹².
25. Laikantis tarpsektorinio požiūrio, remti visų lygių politiką, kad būtų sukurtos prieinamos ir tvarios viešosios erdvės, kuriose visi piliečiai galėtų praktikuoti sporto veiklą ar fizinį aktyvumą visą gyvenimą, tokias kaip miestų rajonai, naujai užstatytos teritorijos, šaligatviai su dviračių ir bėgiojimo juostomis, sporto infrastruktūra mokyklose ir universitetuose ir t. t., pavyzdžiui, pasitelkiant sanglaudos politikos fondus.

¹² Pavyzdžiui, suteikiant tinkamos fizinės būklės stebėsenos priemones, kurias pasitelkus galima būtų nagrinėti gyventojų sveikatos tendencijas, taip pat fizinės būklės gerinimo nacionalinės politikos ir intervencinių priemonių poveikį sveikatai vietos, regionų ir (arba) nacionaliniu lygmeniu.

26. Nustatyti ir suderinti visais lygmenimis, dalyvaujant visoms atitinkamoms valdžios institucijoms ir mokslo bendruomenei, tokią politiką ir priemones, kuriomis siekiama įkvėpti žmones praktikuoti sporto veiklą ar fizinį aktyvumą visą gyvenimą, ir skatinti sektoriuose sprendimus priimančius asmenis savo atitinkamose politikos srityse labiau atsižvelgti į naudą, kurią gali suteikti fizinis aktyvumas visą gyvenimą ir gyventojų tinkamos fizinės būklės stebėseną.
27. Keistis gerąja patirtimi, kaip motyvuoti žmones kasdien judėti ir mankštintis, ir keistis informacija apie veiksmingas priemones ir politikos iniciatyvas įvairioje kasdienio gyvenimo aplinkoje, siekiant skatinti fizinį aktyvumą, be kita ko, mokyklose ir darbo vietose.
28. Kai įmanoma, stiprinti bendradarbiavimą su sveikatos priežiūros sektoriumi sveikatos priežiūros ir specializuotiems profesionalams teikiant mankštinimosi rekomendacijas ir konsultacijas.

PRAŠO KOMISIJOS

29. Išnagrinėti galimybę remti suderintos duomenų sistemos, kuri leistų stebėti fizinį aktyvumą Europos lygmeniu, kūrimą, kad būtų galima tiksliau įvertinti pasekmes sveikatai ir socialines bei ekonomines pasekmes.
30. Propaguoti žinias apie išlaidų dėl pavojų sveikatai, susijusių su fiziniu neaktyvumu, ypač apie išlaidų sveikatos priežiūrai, įrodymus ir užtikrinti tų įrodymų matomumą, taip padedant viešam sprendimų dėl investicijų, kurios bus daromos Europos lygmeniu šioje srityje, priėmimo procesui.
31. Remti keitimąsi geriausios praktikos pavyzdžiais apie esamus sėkmingus projektus ir tinklus, kuriais skatinamas fizinis aktyvumas visą gyvenimą ir tinkamos fizinės būklės stebėseną, atitinkamai įtraukiant sveikatinamojo fizinio aktyvumo (HEPA) ryšių punktų tinklą. Siekiant palengvinti tinkamos fizinės būklės stebėseną visoje Europoje ir sukurti greito įrodymais grindžiamo politikos formavimo pagrindą, propaguoti šią praktiką kartu su HEPA ryšių punktų tinklu atitinkamoje Europos platformoje.

32. Apsvarstyti galimybę skirti ES finansavimą, pavyzdžiui, pagal programą „Erasmus+“, programą „InvestEU“ ir t. t., kuriuo būtų galima remti Europos bendradarbiavimą siekiant skatinti nacionalinių, regioninių ir (arba) vietinių tinkamos fizinės būklės stebėsenos sistemų kūrimą.
33. Informuoti valstybes nares ir sporto sąjūdį apie atitinkamas ES finansavimo programas ir iniciatyvas, kurios gali būti naudojamos siekiant remti su sportu ir fiziniu aktyvumu susijusius tarpsektorinius projektus ir propaguoti sveiką gyvenimo būdą, taip pat nacionalinių, regioninių ir (arba) vietinių tinkamos fizinės būklės stebėsenos sistemų kūrimą, pavyzdžiui, pagal programas „Erasmus+“, „ES – sveikatos labui“, „Europos horizontas“, „InvestEU“ ir t. t.

PRAŠO SPORTO SĄJŪDŽIO IR KITŲ ATITINKAMŲ SUINTERESUOTŲJŲ SUBJEKTŲ

34. Apsvarstyti galimybę, laikantis Bendrojo duomenų apsaugos reglamento, naudotis esamomis nemokamomis platformomis¹³, skirtomis piliečių tinkamai fizinei būklei stebėti, kaip fizinio aktyvumo visą gyvenimą diagnostinėmis ir motyvacinėmis priemonėmis.
35. Toliau akcentuoti piliečių galimybes visą gyvenimą praktikuoti sportą ir fizinį aktyvumą jiems vykdant veiklą, įgyvendinant projektus ir iniciatyvas, be kita ko, galimybes įvairioms tikslinėms grupėms.
36. Glaudžiai bendradarbiauti su kitų sektorių suinteresuotaisiais subjektais šalinant esamas spragas teikiant galimybes praktikuoti sportą ir fizinį aktyvumą įvairiuose kasdienio gyvenimo kontekstuose.
37. Jei tinkama, aktyviai dalyvauti kuriant nacionalines, regionines ir vietines tinkamos fizinės būklės stebėsenos sistemas ir strategijas, kad būtų didinamas piliečių fizinis aktyvumas visą gyvenimą.
38. Laikantis Bendrojo duomenų apsaugos reglamento, pritaikyti komunikacijos, skirtos tikslinei auditorijai, priemonės remiantis konkrečiais veiksmais.

¹³ Pavyzdžiui, internetine platforma, kuri padeda kurti tinkamos fizinės būklės stebėsenos programas, kurios teikia grįžtamąją informaciją apie konkrečius rezultatus, susijusius su asmens tinkama fizine būkle.

Šiose išvadose vartojamų terminų apibrėžtys:

Fizinis aktyvumas paprastai apibrėžiamas kaip „kūno judėjimas, kurį sukelia griaučių raumenys ir kuriam atlikti eikvojama energija“¹⁴. Tai yra bet koks judėjimas, įskaitant laisvalaikį, vykstant iš vienos vietos į kitą arba asmeniui atliekant savo darbą.

Tinkama fizinė būklė – gebėjimas energingai ir gyvybingai atlikti kasdienes užduotis, nepatiriant pernelyg didelio nuovargio, ir pakankamai energijos užsiimti laisvalaikio pomėgiais ir reaguoti į nenumatytas ekstremalias situacijas.

Fizinis aktyvumas visą gyvenimą – visas fizinis aktyvumas visą gyvenimą, siekiant gerinti sveikatą, užkirsti kelią neužkrečiamosioms ligoms ir išlaikyti sveiką svorį, gyvenimo kokybę ir gerovę asmeniniu, pilietiniu, socialiniu ir (arba) užimtumo požiūriu.

¹⁴ Remiantis: Pasaulio sveikatos organizacija (2020 m.). PPO gairės dėl fizinio aktyvumo ir nejudrios gyvensenos.

POLITINIS KONTEKSTAS

1. 2012 m. lapkričio 27 d. Tarybos išvados dėl sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimo.
 2. 2013 m. lapkričio 26 d. Tarybos rekomendacija dėl sveikatinamojo fizinio aktyvumo skatinimo įvairiuose sektoriuose.
 3. 2015 m. gruodžio 15 d. Tarybos išvados dėl vaikų judėjimo įgūdžių, fizinės ir sportinės veiklos propagavimo.
 4. 2020 m. birželio 29 d. Tarybos išvados dėl COVID-19 pandemijos poveikio ir sporto sektoriaus gaivinimo.
 5. 2020 m. gruodžio 4 d. Tarybos išvados dėl tarpsektorinio bendradarbiavimo sporto ir fizinio aktyvumo visuomenėje labui skatinimo.
 6. Tarybos ir Taryboje posėdžiavusių valstybių narių vyriausybių atstovų rezoliucija dėl Europos Sąjungos darbo plano sporto srityje (2021 m. sausio 1 d.–2024 m. birželio 30 d.), 2020/C 419/01.
 7. 2021 m. vasario 10 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl COVID-19 poveikio jaunimui ir sportui (2020/2864(RSP))
-